

Do egzaminu!

Drodzy uczniowie 😊 Od dziś utrwalajcie utwory Jana Kochanowskiego.

Przesyłam Wam pytania do jego pieśni, fraszek i trenów. Jeżeli nie pamiętacie treści, skorzystajcie ze strony lektury.gov.pl lub z zasobów na youtube.

Powtarzając utwory, odpowiadajcie na otrzymane pytania. Niebawem prześlę odpowiedzi i sprawdzicie poprawność. Miłej pracy 😊

Na początek przykładowe zadania dotyczące utworów Kochanowskiego, które pojawiły się na arkuszach egzaminacyjnych. Pomyśl nad rozwiązaniem.

Do snu

Śnie, który uczysz umierać człowieka
I ukazujesz smak przyszłego wieku,
Uspi na chwilę to śmiertelne ciało,
A dusza sobie niech pobuja mało!
Chce li, gdzie jasny dzień wychodzi z morza,
Chce li, gdzie wieczór gaśnie pozna zorza
Albo gdzie śniegi panują i lody,
Albo gdzie wyschły przed gorącym wody.
Wolno jej w niebie gwiazdom się dziwować
I spornym biegiem¹ z bliska przypatrować,
A jako koła w społecznym mijaniu
Czynią dźwięk barzo wdzięczny ku słuchaniu².
Niech się nacieszy nieboga do woli,
A ciało, które odpoczynek woli,
Niechaj tym czasem tesknice³ nie czuje,
A co to nie żyć, w czas się przypatruje.

Jan Kochanowski, *Do snu* [w:] tegoż, *Dzieła polskie*, t. 1, PIW, Warszawa 1976, s. 164–165.

¹ *spornym biegiem* – różnorodnym ruchom ciał niebieskich.

² *koła* [...] *czynią dźwięk* – według wyobrażeń greckiego filozofa Pitagorasa, uznawanych aż do przyjęcia nauki Kopernika, wszechświat był zbudowany z dziewięciu kręgów – „kół” – a raczej półkul (sfer) umieszczonych jedna nad drugą; uważano, że te półkule obracając się, wydają dźwięczne głosy, tzw. harmonię sfer.

³ *tesknice* – przykrości, żal z powodu utraty kogoś bliskiego.

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Sen, o którym mowa we fraszce, przygotowuje człowieka do uwolnienia się od lęku przed śmiercią.	P	F
Fraszka Jana Kochanowskiego zwraca uwagę na dwoistość natury człowieka, który posiada materialne ciało i nieśmiertelną duszę.	P	F

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród A lub B oraz jej uzasadnienie spośród 1.–3.

Obraz ludzkiego losu wylaniający się z utworu jest

A.	optymistyczny	ze względu na	1.	wizję szczęśliwego życia po śmierci ukazaną w wierszu.
			2.	niemożność osiągnięcia przez człowieka szczęścia.
B.	pesymistyczny		3.	ograniczenia duszy człowieka w poznaniu świata.

Zadanie 5. (0–1)

W tabeli podano przykłady występujących w wierszu środków poetyckich. Zaznacz T (tak) lub N (nie) w zależności od tego, czy poprawnie określono ich rolę w utworze.

Środek poetycki i przykład	Rola w utworze		
apostrofa: <i>Śnie, który uczysz umierać człowieka</i>	uwypatnia cechę przedmiotu	T	N
ożywienie: <i>gdzie jasny dzień wychodzi z morza</i>	porównuje dwa zjawiska do siebie	T	N

Przed Tobą pytania do powtórzenia wiedzy o życiu i twórczości Jana Kochanowskiego.

Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym „Tren I, V, VII i VIII”

1. W którym wieku żył Jan Kochanowski i jaka to była epoka?
2. Wymień miejsca, w których studiował poeta.
3. U którego króla pełnił funkcję sekretarza? Jaki to okres jego życia?
4. Gdzie osiedlił się poeta w 1570 roku? Jaki to okres jego życia?
5. Odrodzenie – inaczej renesans – to epoka, której nadrzędnym hasłem było zdanie zaczerpnięte ze starożytności „Człowiekiem jestem i nic co ludzkie nie jest mi obce”. W centrum zainteresowania twórców renesansu był człowiek i wszystkie jego sprawy (antropocentryzm). Kto jest autorem tych słów?
6. Wymień cechy fraszki jako gatunku literackiego.
7. Wymień trzy tytuły znanych Ci fraszek Jana Kochanowskiego.
8. Wymień cechy pieśni jako gatunku literackiego.
9. Wymień rodzaje pieśni ze względu na podejmowaną przez nie tematykę.
10. Nazwij i omów trzy środki poetyckie użyte przez poetę w pierwszych dwóch wersach pieśni Czego chcesz od nas, Panie.
„Czego chcesz od nas, Panie, za Twe hojne dary?
Czego za dobrodziejstwa, którym nie masz miary?”
11. Wymień cechy trenu jako gatunku literackiego.
12. Kto po raz pierwszy uczynił dziecko bohaterem trenów?
13. Z ilu utworów składają się treny Jana Kochanowskiego?
14. Jak miała na imię córka poety, która zmarła około 1580 roku?
15. Ile lat miała wówczas dziewczynka?